

A les vigílies del IV Congrés Litúrgic de Montserrat

Ds, 4/04/2015 per El Bon Pastor

[El Bon Pastor](#)

Els propers 16, 17 i 18 d'abril se celebrarà el IV Congrés Litúrgic de Montserrat. L'esdeveniment tindrà lloc en dues seus: Barcelona (Facultat de Teologia de Catalunya) i el monestir de Montserrat. El convoquen la Conferència Episcopal Tarraconense i l'abat de la comunitat monàstica montserratina. En l'organització, ultra les institucions esmentades, hi participen l'Institut Superior de Litúrgia de Barcelona (incorporat a la FTC) i el Centre de Pastoral Litúrgica.

La rellevància d'aquesta convocatòria és innegable. Catalunya és un país on la litúrgia de l'Església sempre s'ha viscut amb una cura especial, des que, precisament ara fa cent anys, tingué lloc el Primer Congrés Litúrgic de Montserrat, entre el 5 i el 10 de juliol de 1915. L'ànima d'aquella efemèride fou el sabadallenc Mn. Lluís Carreras, secretari de l'obra dels Congressos de l'Art Cristià a Catalunya, el qual, amb altres preveres diocesans, va escriure a l'abat Marcet demanant-li que se celebrés «un Congrés de Litúrgia en aquest Santuari, cor de Catalunya i fornal de la pietat catalana, com a medi poderosíssim de fomentar i desenrotllar el moviment litúrgic». L'abat Marcet demanà que els bisbes de les diòcesis catalanes es possessin al capdavant de la iniciativa i aquest suport es rubricà al Palau episcopal de Barcelona el 25 de novembre de 1914. Els dos mil assistents al Congrés, entre els quals els grans noms del catolicisme de l'època (des de Puig i Cadafalch al P. Gregori M. Sunyol, des d'Antoni Gaudí a Mn. Frederic Clascar, des de Lluís Millet al canonge Carles Cardó), es distribuïren en tres seccions: estudis històrics, ministeris eclesiàstics i gregorianisme i popularització litúrgica. Els fruits tangibles del Congrés foren la revista *Vida cristiana* i l'*Eucolegi*, una síntesi del Missal i el Breviari romans per a ús del poble. Però sobretot el Congrés desvetllà la sensibilitat litúrgica i artística del clergat i del poble catalans, la qual acompanyaria la florida dels successius vint anys, terriblement estroncada per la guerra, la persecució religiosa i la repressió ulterior.

Valgui aquesta breu explicació per a fer entendre al lector l'arrelament d'aquells elements que s'anaren introduint en la praxis eclesial de les nostres diòcesis i forjaren generacions de catòlics enamorats de la litúrgia. L'embranchida del Primer Congrés Litúrgic de Montserrat comportà la pràctica d'una litúrgia fidel a la romanitat (un dels segells indiscutibles de l'Església catalana), el foment de l'espiritualitat i la pietat litúrgiques i sacramentals i la proposta d'una participació activa dels fidels en l'acció litúrgica. Aquests principis van modelar els dos següents congressos, el de 1965 i el de 1990.

El Segon Congrés (5-20 de juliol de 1965) va ser la confirmació de la línia iniciada l'any 1915, ara substantivada pel Concili Vaticà II i la Constitució *Sacrosanctum Concilium*. El fruit més vistent del Segon Congrés, que comptà amb set seccions d'estudi, fou la fundació de la Societat Catalana d'Estudis Litúrgics (1969), filial de l'Institut d'Estudis Catalans. Uns quants anys abans (1958), i com a fruit del puixant moviment litúrgic català, s'havia creat a Barcelona el Centre de Pastoral Litúrgica. L'any 1990 (25-29 de juny), als setanta-cinc anys del Primer, es convocà el Tercer Congrés Litúrgic de Montserrat. El Congrés comptà amb nou seccions

d'estudi i estigué centrat en dos temes: la litúrgia, al cor de la vida cristiana i, en segon lloc, balanç i perspectives de la reforma litúrgica a Catalunya. Un fruit anticipat d'aquest Tercer Congrés va ser la constitució de l'Institut Superior de Litúrgia de Barcelona (1986), dins la Facultat de Teologia de Catalunya, sota l'impuls d'un gran liturgista: el Dr. Pere Tena, que seria sots-secretari de la Congregació per al Culte Diví i els Sagraments i bisbe auxiliar de Barcelona.

Aquesta història, esplendorosa i rica, serà evocada en el IV Congrés Litúrgic de Montserrat, que, per primera vegada, es durà a terme entre Barcelona i Montserrat. Un dels accents del Congrés serà, òbviament, la dimensió commemorativa del camí recorregut en la centúria que va des de 1915 a 2015. Les ponències i la taula rodona miraran de fer el punt sobre els grans eixos de la teologia litúrgica cristiana, mentre que les comunicacions es deturaran en les dimensions celebratives i pastorals de la litúrgia, sense oblidar els reptes de cara al futur.

El Congrés suposarà un moment de reflexió sobre els fonaments i la pràctica de l'acció litúrgica, analitzada en el context i el moment actuals. Als cinquanta anys del Concili Vaticà II i als vint anys del Concili Tarraconense de 1995, és bo que en una seu acadèmica com la Facultat de Teologia s'obri un espai de lectura del present i del futur, que permeti reprendre els temes litúrgics més rellevants i comporti una valoració de la praxi litúrgica actual. A fi i efecte d'avançar en aquest sentit, proposo dos punts d'anàlisi: *l'ars celebrandi* i l'homilia.

Els preveres som els presidents nats de l'eucaristia, en tant que participem del ministeri apostòlic i som els responsables, en comunió amb els bisbes, de recollir el mandat de Jesús: «Feu això, que és el meu memorial». Celebrar no és fàcil. El prevere incorpora, quan celebra, la figura de Jesús, el bon Pastor de les ovelles, el Gran Sacerdot de la nova aliança, que ha vingut perquè tots tinguin vida, i en tinguin a desdir. La celebració ha de ser viva i amable, profunda i cordial, conscient dels sants misteris que celebrem i alhora impulsora de la pregària de l'assemblea reunida, que intercedeix per l'Església i pel món. Preguem amb els llavis i amb el cor, amb la paraula i amb el gest. Celebra bé el qui es posa *coram Deo* i *coram populo*, el qui s'adreça a Déu i ho fa amb el poble reunit, que prega amb ell. Celebra bé el qui prega amb emoció interior i mesura exterior, el qui integra en un tot la pietat i el ritme celebratiu, el qui obre el cor a la veu divina i als anhels de la humanitat sencera, especialment dels més petits.

Els preveres hem rebut l'encàrrec de ser ministres de la Paraula, sobretot durant la celebració de l'eucaristia. Una bona homilia dominical demana una acurada preparació: llunyana (uns quants dies abans de fer-la, és bo que la comencem a «mastegar»), pròxima (és bo d'escriure el text complet de l'homilia i després, a l'hora de pronunciar-la, o bé tenir el text davant o bé tenir-ne un guió) i immediata (és bo que pronunciem l'homilia havent-nos posat dins la celebració i amb els ulls posats en les persones que ens escolten, prèvia invocació a Déu). Som servidors de la Paraula, no de la nostra paraula. Anunciem la salvació de Déu, la seva misericòrdia i la seva presència en Jesucrist, encarnat, i en l'Esperit, santificador. No ens anunciem a nosaltres mateixos. Com diu sant Agustí, l'homilia ha de ser dolça, no dura, clara, no complicada, concreta, no especulativa. Predicar és una de les tasques més genuïnes del prevere, un dels moments més emblemàtics del seu ministeri. Tota celebració reeixida ha de contenir una bona homilia. I a l'inrevés una homilia solvent és garantia d'un acte celebratiu que porta cap al Déu que ens salva.

Amics preveres, una bona Pasqua! *Surrexit Christus! Amen! Alleluia*

Armand Puig i Tàrrach,
Degà-president de la Facultat de Teologia de Catalunya